

Nr 17.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion
angående viss ändring av bestämmelserna om utfär-
dande av röstlängdsutdrag.*

Uti en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 159, av fröken *Vinge* hemställes, »dels att riksdagen måtte för sin del besluta om en sådan ändring av 71 § i lag om val till riksdagen samt 36 § i kommunala vallagen, varigenom i landskommun utfärdande av röstlängdsutdrag må kunna uppdragas åt annan person än valnämndens ordförande, dels att vederbörande utskott måtte utarbета härför erforderlig lagtext».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

I 70 § 1 mom. lagen om val till riksdagen föreskrives, att den som på grund av vistelse å annan ort inom riket är förhindrad att utöva sin rösträtt vid valförrättningen för det valdistrikt, där han är i röstlängden uppförd, må å valdagen avlämna valsedel, avseende valet i valkretsen dit nämnda distrikt hör, å fast postanstalt. Den som vårdas å sjukvårdsanstalt inom riket, vid vilken postanstalt finnes inrättad, må å valdagen där avlämna valsedel, som nyss sagts, ändock att sjukvårdsanstalten är belägen å den ort, där han är i röstlängden uppförd. Jämlikt 70 § 2 mom. samma lag äger väljare rätt att i vissa fall före valdagen avlämna valsedel till särskilda röstmottagare, nämligen dels de som med skäl kunna antagas komma att å valdagen vistas utom riket, dels ock vissa yrkes- och tjänstemän, om det med skäl kan antagas, att de till följd av tjänstens utövning icke kunna komma tillstädes vid valförrättningen i något valdistrikt.

Enligt 71 § 1 mom. berörda lag skall väljare, som avlämnar valsedel enligt 70 § innehava för sådant ändamål utfärdat utdrag ur röstlängden i det valdistrikt han tillhör, utvisande att han där är upptagen såsom röstberättigad vid valet, dagen för valet samt den konungens befallningshavande, som skall verkställa röstsammanräkningen för den valkrets väljaren tillhör.

Jämlikt 71 § 2 mom. lagen om val till riksdagen skall röstlängdsutdrag utfärdas på landet av valnämndens ordförande och i stad av den magistraten därtill förordnar. Vidare föreskrives i 71 § 2 mom., att den som vill erhålla röstlängdsutdrag rörande sin rösträtt skall därom antingen personligen göra framställning hos den som äger utfärda utdraget eller ock till denne låta inlämna eller med posten insända egenhändigt undertecknad, av minst

en person bevittnad ansökan. Ansökan må ock insändas till kommunalnämndens ordförande eller magistraten i den ort, där sökanden är uppförd i röstlängd, och skall i sådant fall ordföranden eller magistraten ofördröjligen överlämna ansökningen till den som har att utfärda utdraget. I ansökan bör uppgivas den sökandes fullständiga namn, födelseår och hemvist inom nämnda ort. Där så begäres, skall utdrag med posten översändas till sökanden. Möter, då ansökan inkommit med posten, hinder för utfärdande av begärt utdrag, skall meddelande härom med angivande av hindrets art ofördröjligen översändas till sökanden.

Vad ovan är sagt i avseende å magistrat skall enligt 90 § lagen om val till riksdagen i stad utan magistrat i tillämpliga delar gälla om den valnämnd, som skall finnas för sådan stad.

Bestämmelser motsvarande de ovan återgivna återfinnas i §§ 31, 35, 36 och 63 kommunala vallagen.

I förevarande motion föreslås en sådan ändring av § 71 lagen om val till riksdagen samt 36 § i kommunala vallagen, att i landskommun utfärdande av röstlängdsutdrag må kunna uppdragas åt annan person än valnämndens ordförande. Syftemålet med förslaget är att underlätta valdeltagandet. Ur samma synpunkt övervägde redan 1944 års vallagssakkunniga (SOU 1945: 64) frågan om lämpligheten att ersätta bestämmelsen om avlämnande av röstlängdsutdrag med föreskrift om företeende av s. k. medborgarkort. De sakkunniga stannade emellertid vid att förorda att kravet på företeende av röstlängdsutdrag tillsvidare bibehölles och att frågan om detsammes avskaffande upptoges till avgörande först sedan beslut fattats om att medborgarkort skulle utfärdas och dettas innehåll blivit närmare fastställt. Vid den översyn av gällande bestämmelser angående folkbokföringsväsendet, som de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande inom finansdepartementet den 9 mars 1949 tillkallade sakkunniga fått i uppdrag att verkställa, skall jämväl spörsmålet om medborgarkortens och främlingskortens utformning och användningsområden upptagas till förnyat övervägande. Det kan alltså förväntas att utredningen även kommer att avse frågan om medborgarkortens begagnande som legitimation vid röstning och som en följd därav röstlängdsutdragens avskaffande. Vid sådant förhållande torde ej finnas anledning att för närvarande till närmare omprövning upptaga den i motionen väckta frågan om utsträckning av rätt att utfärda röstlängdsutdrag.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 april 1949.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Gottfrid Karlsson, Karl August Johanson, Herlitz, Mattsson, Björck*, Sandberg, Arrhén, Sjö och Damström; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Pettersson i Norregård*, Svedberg*, Norén*, Nolin*, Spångberg*, Jonsson i Haverö*, Nordkvist, Hammar* och fru Svedberg*.

* Ej närvarande vid justeringen.